

kénytelen e hiány miatt külföldre menni. Természetesen azért nagyon kívánatos, hogy a gégebajosok, a fülbajosok s a fogbetegségek számára egyetemi klinikák épüljenek, de ezeknél előbbre való szükségletek is vannak. A klinikai főtárgyak közül is csak a sebészet s szülészet elhelyezése kifogástalan, míg a belgyógyászat s szemészet ellátása elégtelen. A speciális szakok közül az elmekörtán sikeres tanítása a mai viszonyok között — a midőn a hozzáférhetetlen budai megfigyelő osztályon történik — ugy szólni lehetetlen. A közegészségtani intézet jelenlegi elhelyezésében nagy föladatának nem felelhet meg s hogy ezt nem első sorban emlitem, annak az az oka, hogy a műegyetem kiépítése már legközelebbi módot fog nyújtani a helyzet megjavítására.

Meglepő, hogy a pénzügyi bizottságban szó sem esett az új orvosdoktori szigorlati rendről. A jogi oktatás reformjáról még a törvényjavaslat benyújtása előtt az unalomig sokat beszéltek, ezzel szemben képviselőink észre sem vették azt a nagy átalakulást, mely az orvosképzés terén történt. Franciaországban, a Német birodalomban, Ausztriában és nálunk csaknem egyidejűleg átalakult az orvosi oktatás s az összehasonlítás (l. *Az orvosképzés új rendje Magyarországon és külföldön* című füzetet) nem válik a mi szegényünkre. A tanulmányi idő jobb kihasználása, a második év végére kötelezővé tett szigorlat, a speciális tárgyak figyelembe vétele s mindenekelőtt a kórházi gyakorlati év kötelezővé tétele mind hozzájárul ahhoz, hogy az orvosok képzettsége emelkedjék. Ez pedig az állam minden polgárát nagyon is közelről érdekelné, hiszen saját életéről s egészségéről van szó. Az az aggodalom, hogy a tanulmányi idő meghosszabbítása — a mi pedig az orvosi tudományok nagy haladásának természetes következménye — az orvostanhallgatók számának további apadására vezet, nem volt alapos. Tévedés, hogy a medikusok száma fogy, ellenkezőleg, az utolsó három év óta évről-évre emelkedik, úgy hogy az első évesek jelenlegi száma (210) az öt év előtti minimum kétszerese. Kívánatos, hogy ez emelkedés ne megint csak a nagy városok orvosainak számát emelje. A közegészségügyre oly fontos kedvezőbb elosztás azonban alig remélhető az államosítás előtt, mely ugyszólván az egyedüli mód, hogy a megélhetést nem biztosító szegény vidékek is kaphassanak orvost. Mindeme kérdések helyes megoldása alapos tájékozást s nagy körültekintést kíván s valóban nagyon kívánatos, hogy a törvényhozás tagjai azt az érdeklődésüket, melyet az orvosi ügyek iránt tanúsítottak, megtartsák s személyes tanulmányozás útján győződjenek meg a jövő szükségleteiről s föladatairól. Az egészse-

S a mig Demeter, a parádés kocsis fogatott, a komorna Inez kérésére Horákékhoz sietett és ott elmondta a következőket: A Józsinak azonnal menekülnie kell, mert a zsandárok már utban vannak érte, s elfogják. Osonjon ki tehát a kert alá, Inez kisasszony rögtön arra fog jönni csukott hintóval és kiviszi a karikási pusztára. Ott aztán az erdőön át menekülhet.

Egy negyed óra múlva a Steinhauzen báró császári ezredes robogó hintájában már bennült a rebellis kapitány Inez bárónővel és a komornával szemben. Az uton két zsandár alakját is látták elsubanni a kocsi mellett. A zsandárok még meg is süvegelték az ezredes kocsiját.

S a karikási pusztán tul az erdőben egy halvány arcú ifju elvált egy még halványabb arcú leánytól. Szó kevés jött ajkukra, csak nézték egymást hosszan, szomorúan. A lány utolsó szava ez volt:

— Várom, várom.

*

Ugy jutott eszembe ez a történet, hogy egyik hírlapunk multkori számában olvastam a következő hírt:

Nagy idők tanuja. Kis-szecséi Erdős József, nyugalmazott főispán halt meg a minap Kis-Szecsén. Erdős József végigküzdötte szabadságharcunkat, a hol az isaszegi csata után hősiességéért a nyílt csatatéren kapta Görgeytől a kapitányi rangot. Hosszas bujdosást szenvedett s mikor végre hazajöhetett a közpályára lépett. Előbb képviselő, majd főispán lett. A felvidéki pánszláv propagandát az ő vaskeze törte meg. A magyar ügy terén kifejtett érdemei elismerésül kapta évekket ezelőtt a magyar nemességet, a mikor az idegen hangzású Horák nevét is: Erdősre magyarosította. Halálát négy fia és özvegye: született Steinhauzen Inez bárónő siratja.

ges közvélemény legjobban támogathatja a közoktatásiügyi kormányzatot céltudatos törekvéseiben.

A Vatikánból.

Róma, jan. 13.

(Saját tudósítónktól.) A konzisztóriumot még e hónapban tartják meg, de kardinálist ebben nem nevez ki a pápa. S ennek egyedüli oka az, hogy a magyar kormányval még nem fejeződtek be a tárgyalások magyar bíborosnak kinevezése dolgában. Poszilovics zágrábi érsek jelölése azonban végleg el van ejtve. Ezért a bíborost kinevező konzisztórium legfőbb március 15—20. között lesz megtartható, ha ugyan április hónapra nem halasztják.

Francia kardinálist ezuttal alig fognak kinevezni, amugy is nyolcan vannak; a németek óhajta is alig teljesül, hogy két bíborosuk száma megsaporodjék, mert Fischer kölni érsek, a kinek legtöbb reménye van erre a méltóságra, csak néhány hete foglalta el székét, s ilyen hamarosan nem neveznek ki a szent kollégiumba kardinálist. Bizonyos azonban, hogy az osztrák bíboros Katschthaler szaleburgi érsek lesz, a ki Németország primásának címét viseli; legelőbb ez idő szerint nincs erre reménye Jordan görcei érseknek, a kinek elődje, Missia csak kivételesen lett kardinális. A nyolc-kilenc új bíboros közül tehát a legtöbb olasz lesz: nunciások (a bécsi és lisszaboni), érsekek (a firenzei és genovai) és egyéb Rómában szolgáló olasz főpapok, a kiknek nevét még csak a pápa és Rampolla tudja.

Sok vitatkozás tárgya Rampolla államtitkár levele Keppler rottenburgi püspökhöz, melyben élesen elítéli a reformkatolikus mozgalmat; ez a kárhóztatás azonban nem vonatkozik Ehrhardra, a mozgalomnak volt fővezérére s egy sokat emlegetett könyvnek szerzőjére, a ki jó ideje távol tartja magát ettől a reformkatolicizmustól. S ez az irány tényleg tulla a célon. Megbolygatja a Mária-kultuszt, a szerzetesrendeket, a keresztény erkölestant, stb., és abban is tetszeleg, hogy ezekre kompromittáló történeti adatokat gyűjt össze. A *XX. évszázad* című folyóiratunknál is radikálisabb a jeles egyházi szónok: Müller József dr. lapja, a *Renaissance*, a mely minden alkalmat fölhasznál, hogy Rómával szembeszálljon.

Különösen visszatetszést szült Rómában Schellnek, a mozgalom másik fővezérének legutóbb megjelent munkája, a mely Krisztus életét írja meg az evangélisták nyomán, erőszakosan hangoztatva a reformkatolikusok óhajtaikat. A munka a *Világtörténel monografiákban* című vállalatban jelent meg, s azt kifogásolják rajta, hogy olyan helyre sorozta be az Údvözítőt, a hol ugy tűnik föl a dolog, mintha egyenlő rangu volna más világtörténeti nagyságokkal.

A keresztény demokratikus mozgalom is nagy válságban van. Murri Romulusz, a pápezerük megunta a sok herechurcát, föl hagyott az *Olaszország jövője* című lapjának szerkesztésével, s beszél, hogy Londonba megy Vaughan kardinális udvarába, mert ez utóbb kért két olyan olasz papot az irodájába, a kik értenek a római ügyvezetéshez.

A Vatikán először jó szemmel nézte a keresztény demokratáknak 1897-ben megindult törekvéseit, hisz arról volt szó, hogy a munkásokat elhódítsák a szocialdemokratáktól, s tényleg szép eredményeket is értek el; de a fiatal vezérek akkor tulbátrak kezdtek lenni, s szembeszállottak a pápa tilalmával, részt akarván venni a parlamenti választásokban. 1901 szeptemberében ezért megtámadták őket a *terantói* katolikus kongresszuson, s 1902 januárjában már Rampolla ennek a kongresszusi főbizottságnak vetette őket alá, a mi akadályozta cselekvési szabadságukat. Murri erre visszavonult, de pártbívei nem hagyták tétlenül, ősz felé San-Marinóban mondott heves beszédet, ezért megintette Respighi bíboros, a pápa római helyettese. Most újból mondott egy heves beszédet, s ezzel végleg elbucszott pártjától, kijelentve, hogy csak irodalmi és tudományos téren fog ezentul dolgozni s ilyen módon megfigyelni a magaindította mozgalmat, a mely nem fog elakadni. Szerinte Olaszország megingathatatlan (értse: a pápa világi uralmát nem lehet helyreállítani); nem a multba kell tekinteni a katolicizmusnak, hanem a jövőbe; s a dolgok és a formák ugy meg fognak változni a jövőnek keresztény társadalmában, a miről a Vatikánnak fogalma sincs; különben ő is barátja annak, hogy a katolicizmust össze kell egyeztetni a modern kultúrával. Szerinte Olaszország-

ban személyi kedvezés dönti el a katolikus ügyeket, s a vezetők kedvéért van az egyház üdve, nem pedig ez van azért, hogy amazok szolgáljanak neki.

Ez a beszéd különösen a nálunk is ismert Agliardi bíborost bántja, a ki Murrit többször pártolta a szent kollégiumban, a mivel magára vonta az idősebb bíbornokok nehezteletét, s különösen Oregliát, a legöregebbikét, a ki kezdettől fogva ellensége volt a keresztény demokráciának, míg a fiatalabb kardinálisok szimpátiája biztosítva volt Murrinak.

Most tehát a mozgalom teljesen alá van rendelve a katolikus kongresszusi főbizottságnak, a melynek tagjai sem nem elég fiatalok, sem nem elég energikusak ahhoz, hogy a szocialdemokrata izgatásokkal fölvegyék a harcot.

Kétezer parcella.

Budapest, jan. 14.

(Saját tudósítónktól.) Az 1902. évi VIII. törvények fölhatalmazta a kormányt, hogy az apatini erdőgazgatóság kerületébe tartozó kincstári erdőterületből 4365 holdat adjon el, az 1902. évi állami költségvetésben a földművelésügyi kormány még arra is fölhatalmazást nyert, hogy Csanád vármegyében, az apátfalvai erdőgondnokság kezelése alatt levő kincstári erdőkből 1638 kat. holdat szintén értékesítsen. Igy összesen 6003 hold parcellázandó kincstári terület állott rendelkezésre. Darányi földművelésügyi miniszter a parcellázást nagy szerencsével hajtatta végre. Segített a Bács-Bodrog vármegyében és Csanádban lévő kis exisztenciákon, a kik közül mintegy kétezer család jutott ez állami akcióval földhöz, javarészt olyanok, a kik otthonhoz, kiesiny ingatlanhoz nagy küzködés árán sem tudtak eddigelé jutni. Nagy állampolitikai és társadalmi okok teszik sürgössé, hogy ezt a földre ches népet legalább saját otthonukhoz segítsük, mert a tapasztalás igazolja, hogy a vidékekről föltek azok vándorolnak ki, a kik otthont szerezni nem tudtak. Erre a célra a síkvidéki és mezőgazdasági művelésre alkalmas kincstári erdőterületek kiválóan alkalmasak s Darányi gyakorlati érzékét dícséri, hogy a birtokparcellázási akciót oly sikerrel kezdte meg, s hajtotta legközelebb keresztül. Mert mig ezzel új, művelésre alkalmas területeket juttat a kisembereknek, a periferiákon, a Kárpátok déli lejtőin, Krassó-Szörény vármegyében és az erdőlyi részekben nemzetiségi vidékeken eszközölt erdővásárlásokkal kincstári erdőgazdaságunk mennyiségét nemcsak megtartotta, de lényegesen szaporította is. Ugyanis a síkvidéken értékesített erdőterületek helyett a jelzett vidéken sokkal nagyobb területet vagyunk képesek vásárolni. Az értékkieserlésnek elve ily érvényesül állami tevékenységgel: ez az, a mit több oldalról — és igen helyesen — olyan nagyjelentőségű államerosító tényezőnek hangoztatnak. Érdekes lesz az imént lefolyt parcellázások eredményeit közölni s tanulságait föltárni.

A 6003 katasztrális hold fölparcellázását a közelmultban fejezték be. Bács-Bodrog vármegyében Baracska, Dantova, Csatalpa, Béreg, Szántova, Kolut, Bezdán, Doroszló, Korakua, Plavna, Szonta, Ó-Palánka és Cséb lakosai részére. Csanád vármegyében Apátfalva, Magyar-Csanád, Nagylak és Sajtény községekben. Torontál vármegyében Szerb-Csanád határában. A jelzett községek mind népesek, a kis exisztenciák előtt el volt zárva az ingatlan szerzhetőségének útja. Darányi tehát mindenekelőtt azt akarta, hogy kiscgazdák, zsellérek, munkás emberek szerzhessenek itt egy kis földet. Ezer négyszögöl és két hold közt variálnak a rendelkezésre bocsátott parcellák, a melyekre, hogy a községek lakói az idegen konkurenciától megvédezenek, csak az illető és szomszédos községek lakói árverezhettek. A fizetési föltételeket is ugy állapították meg, hogy a vevők lehetőleg a föld jövedelméből törleszthessék a vételárat, a miből egyszerre annak tizedrészét kellett kifizetni, a többit pedig tíz évi egyenlő részletben 5 százalékos kamattal. Nagy gondot fordítottak arra is, hogy egy-egy kézbe több parcella ne juthasson. Kikötötték, hogy egy vevő két parcellánál többet csak abban az esetben vásárolhat, ha gyermekei vannak s minden gyermekének egy-egy parcellát vesz. Sőt Apátfalván és Magyar-Csanádon, a hol a fölparcellázott erdő nagy része kerti művelésre alkalmas, hogy a földzsellérek és munkások kezébe juthasson, kikötötték azt is, hogy csak azok árverezhessenek, a kiknek öt holdnál kevesebb földjük van. És itt csak ezer négyszögölnyi parcellák jelöltettek eladásra, mindazáltal nagy versengés volt. Ezen pedig nem csodálkozik az, a ki tudja, hogy a marosmenti és a bácskai földekért holdanként hagyma és kendertermelők 60—100 korona évi haszonbért is fizetnek.

A parcellázást és eladást a közeli fizekben fejezték be s noha a fönt fölsorolt korlátozások miatt

a földre aspirálóknak csak egy kis része vehetett részt a versenyben, nagy érdeklődés volt mindvégig. A nép a földek eladásáról jóval előbb tudott s hogy milyen önmegtagadásra képes a kétkézi munkás, ha tudja, hogy a veritékes munkája révén szerzett keresetből földet vehet, itt látták; napszámok fillérek-ből rakták össze a szükséges összeget, hogy az árverésben részt vehessenek. Öröm volt nézni, mily kedvvel mentek ezek a kisemberek hónapokkal előbb az eladásra kijelölt földet megszemlélni. Vizsgálatták, nézegették, elterveztek, hogy viszonyaiknak melyik földterület felel meg és kiáradó öröm sugárzott arcukon, mikor a legtöbbet ígérő rajta maradt az elárverelt parcella és tudatták vele, hogy mikor kezelhet alá az adás-vételi szerződésnek. Büszkén, boldog reménykedéssel mentek haza és most bizonyosan azt álmodják meg az éjszakákon, micsoda jó aratásuk leszen. Ezt az örömet és szívbéli meglepedést leírni alig lehet, ezt el kell képzelni.

Az apatini erdőhivatal kerületébe tartozó s mezőgazdasági művelésre alkalmas erdőterületből eladtak 3350 kataszteri holdat három millió 312.294 koronáért, Csanádmegyében 1344 kataszteri holdat 886.914 koronáért, vagyis az állam négy millió 149.207 korona áron mintegy kétezer családnak jutott földet. Az eredmény meglepően kedvező, ha tekintetbe vesszük azt is, hogy az eladásra kijelölt erdők 13 százalékat miután még nincsen kiirtva, nem is bocsájtották árverésre.

Még ott is, a hol a földek két holdas parcellákban árvereztettek el, a hol vagyoni megszorítás nem volt, az a tapasztalás, hogy az elárverelt föld főleg az öt holdnál kisebb földön gazdálkodók, zsellérek, munkások kezébe jutott, a mi az Alföldön szerzett eddigi tapasztalatokkal szemben, a hol a nagyobb birtok a kisebbet fölszívja, — azt bizonyítja, hogy viszont a birtokszerezés képessége nem annyira a vevő vagyoni viszonyaitól, mint munkaképességétől függ akkor, ha a fizetési feltételek kedvezők. Illusztrálja ezt az, hogy például Plavnán és Ó-Palánkán, a hol 1000 kat. holdat adtak el 496 parcellában, a 344 vevő közül 104-nak egyáltalában nem volt eddig földje, 2—5 holdas kisgazda volt 53, 6—10 holdas birtokos volt 82, s így a vevőknek csak 30 százaléka tartozott a fertályos gazdánál módosabb gazdák közé.

De más tanulságok is levonhatók ebből a parcellázásból. Nevezetesen ha tekintetbe vesszük, hogy az állam milyen áron adta el a síkvidéki erdőit és ha tekintetbe vesszük, hogy síkvidéki erdőink milyen átlagos jövedelmet hoznak: valóban méltányolnunk kell még pekulniaris, még fiskális szempontból is ezt a példát statuáló állami értékkicserélést. *Darányi* valóban nemcsak a kis existenciák jóvoltát tartotta szem előtt, de szeme előtt lebegett, hogy ezzel az értékkicseréléssel a periferiákon, a nemzetiségi vidékeken a kincstár sokkal több erdőbirtokot vásárolhat. A földparcellázás 800 korona átlagos árat ért el holdankint, oly összeget, melynek kamatát házikézelelssel ma el nem érheti a nagybirtok. Az értékkicserélésnek ez a gyakorlati eredménye bizonyosan arra lesz jó, hogy az állam példáját magánosok is kövessék. És éppen abban, hogy a bácskai és csanádi földparcellázás ilyen kedvezően sikerült, hogy példát statuált, — látjuk mi a dolog nagy jelentőségét.

A tavasszal, mikor ott a bácskai rónán, és Csanádban a kikelet szellője lengedezik, tizenhat falu népe indul a maga kicsiny földjére boldog reménykedéssel és a munkaszeretettel. Lelkük derűs. Biznak Istenben, mert legfőbb vágyukat teljesítette: a maguk földjébe vágják kapáikat. Annyi ezer embernek öröme, — kinek nem kedves látvány?

TÁVIRATOK.

Mihajlovszki beszámolója.

Szófia, jan. 12.

(Saját tudósítónktól.) A macedón bizottság elnöke, *Mihajlovszki* egyetemi tanár visszatért külföldi körutjáról és rendkívül nagy érdeklődés mellett beszámolót mondott a Szlavianszka Beszeda termében. Az itt tartózkodó emigránsokon és a különböző macedón egyesületek küldöttein kívül számos képviselő és katonatiszt is megjelent. Mihajlovszki azzal kezdte jelentését, hogy volt idő, a mikor államok alakultak háború nélkül, ma azonban megfordítva van. A kis államok csak nagyhatalmak segítségével létesülhetnek. Volt idő, midőn azt hitték, hogy a macedóniai lakosság részére csak diplomáciai uton lehet némi sikert elérni, ma azonban — úgy mond — rájöttünk, hogy ha meg tudjuk becsülni a szabadságot, Európa csak azután fogja elismerni, hogy ezt a szabadságot megérdemeljük. Ezután áttért az egyes államokban tapasztalt áramlat jellemzésére, mely általában igen kedvező a macedónok ügyére. Bécsben sok kiváló személyiséggel folytatott eszmecserét és konstatálja, hogy Ausztria-Magyarország ragaszkodik leginkább a hármasszövetséghez. Legszorosabb összeköttetésben áll Németországgal és keleti politikája kizárólag kereskedelmi és gazdasági alapokon nyugszik. A bolgároknak sok haszna volt

a monarkiatól, mely az elnyomottakat mindig segítette. Nézete szerint csalódnak azok, kik azt hiszik, hogy Ferenc József halála után Ausztria szét fog bomlani. A mikor Bécsben értesültek a Macedóniában elkövetett török kegyetlenkedésekről, a konstantinápolyi nagykövet, *Calice* báró nyomban utasítást kapott, hogy a szultán figyelmét hívja föl azokra és a helyzet megváltoztatását követelje. Bécsben azt mondták Mihajlovszkinak: „Legyen meggyőződve, hogy mi az erőszakosságokért a szultánt személyesen felelőssé tesszük; a fölkelők azonban szintén maguk felelősek tetteikért.“ Párisban számos képviselővel, szenátorral és diplomatával tárgyalt, kiknek jóakarataról alkalmat volt meggyőződni. A Párisban tartott konferencián kifejtette, hogy a bolgárok nem nézhetik közönyösen testvéreik szomorú sorsát és a fölkelésekért nem a bolgár kormány felelős, hanem a szultán, a ki a kegyetlenkedéseknek utját nem állja. A török vallás megakadályozza, hogy a keresztények egyenjogúaknak tekintessenek, s nem engedi, hogy más nemzetiség az őmán birodalomban anyagilag és kulturailag előre jusson. Reformokat nem akarnak a törökök Macedóniában, mert tudják, hogy akkor összes európai tartományait elveszítik. A szultán fél a bolgároktól, s állítólag azt mondta, hogy ők a Balkán svájcei, kik okai lesznek Törökország fölbomlásának. A szultánt fanatikus muzulmánok veszik körül és befolyásolják. Mihajlovszkinak Londonban több képviselő megígérte, hogy a macedón kérdést legközelebb szóba hozzák a parlamentben. Végül figyelmeztette a hallgatóságot, hogy Oroszország ámbár együtt érez a bolgárokkal, azok szép szeméért nem fog háborút indítani, mert van egy nagyhatalom, mely minden irányban támogatja Törökországot. A míg ez a hatalom (tudniillik Németország) a saját céljait el nem érte, addig a keleti kérdést véglegesen megoldani nem lehet. A hat nagyhatalom közül öt a macedónok mellett van. Bécsben megnyugtatták Mihajlovszkit, hogy csak tartsanak össze, Európa nem fogja őket cserbenhagyni, mint az örményeket. Párisban arra buzdították, hogy követeljék a szabadságot, s ha két hónap alatt a diplomaták nem tudnak valamit végezni, kezdjék újból a küzdelmet. Beszédét azzal fejezte be, hogy ha április elsejéig Macedónia érdekében intézkedés nem történik, ragadjanak mindnyájan fegyvert és azzal küzdjék ki a szabadságot. A harcias fölszólítást viharos tetszéssel fogadta a közönség és mint hallom, Mihajlovszki beszédét nyomtatásban terjeszteni fogják Bulgária minden részében.

A szerb király beszéde.

Belgrád, jan. 14. (Saját tudósítónktól.)

Sándor király Nis bevételének huszonötödik évfordulója alkalmával igen nevezetes beszédet mondott, a melyben Milán királynak akkori sikereit magasztalta s azt mondta, hogy Milán ez alkalommal hű maradt az Obrenovics-család tradíciójához s békét tartott addig, a míg lehetett és közbelépett, mihielyt ezt Szerbia érdekében szükségesnek látta. Azután így folytatta a király: — Nekünk is úgy kell eljárunk, a hogy elődeink cselekedtek. Éppugy, mint Milos fejedelem 1815-ben és Milán király 1876-ban megtudták ragadni az alkalmas pillanatot, bennünket is készen és eltökélten találjon ez a pillanat. Milán király egyik legnagyobb érdeme volt azonban, hogy egyidejűleg a kor szellemét is megértette, és vívniyait ehhez alkalmazni tudta. Művét folytatnunk kell. Szerbiának most már bensőleg meg kell erősödnie. Csak ha idebent erősek és egységesek leszünk, akkor nézhetünk nyugodtan és bizalommal a külpolitikai események alakulása elé. Szerbia nyugodtan nézhet a jövőbe, mert ügye és a szerb nép ügye igazságos. Nincs okunk sietni és ezért úgy mint eddig, ezután is a béke és rend eleme maradhatunk a Balkánon. Éppen ezért azonban teljesen készen kell találnia bennünket a döntőpillanatra és mindenkinek arra a meggyőződésre kell jutnia, hogy a Balkánon senki sem szereshet egy talpalattnyi földet sem a nélkül, hogy Szerbia is meg ne kapja a maga részét.

A háború után.

Johannesburg, jan. 14. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter és a nagy bányák igazgatói között meg egyezés jött létre a pénzügyi helyzet rendezésére nézve. E szerint Transzválnak a háború költségeihez való hozzájárulását harminc millió font sterlingre

emelik, viszont az angol kormány harminc milliós kölcsönt garantál a transzváli és oránzi közmunkák végrehajtására. E munkák végrehajtására nézve is megállapodás jött létre.

Johannesburg, jan. 14. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter ma meglátogatott két bányát, a melyekben megmagyaráztatta magának az aranytermelés lefolyását és azután a bányakamarába hajtatott, a hol a bányáérdekelték képviselőivel értekezett. A miniszter beszédében kérte a bányák munkásait, hogy hazafias szellemről tegyenek tanúságot és azután a munkáskérdésre áttérve, utalt azokra a nehézségekre és károokra, a melyekkel a munkásoknak a Zambézitól északra fekvő vidékekről vagy Indiából vagy Kinából való behozatala jár. *Mig Chamberlain* a kínai munkások alkalmazását szükséges segédeszközként elfogadta, fölvetette egyúttal azt a kérdést, vajjon ezáltal elegendő erőt nyerhetnek-e.

Az új nagyvezér.

Konstantinápoly, jan. 14. *Ferid* basá, az európai vilajetek kormánybizottságának elnökét nagyvezérré nevezték ki.

Károly király napiparancsa.

Bukarest, jan. 14. Az évforduló alkalmából a király a hadsereghez a következő napiparancsot adta ki:

Katonák! A most lefolyt évvel egy negyedszázad telt el azóta, hogy a hadsereget fegyver alá hívták, hogy harcoljon az ország függetlenségéért. A csapatok akkor egy dicsőséges háboruban babérral övezték magukat. A termékeny béke huszonöt esztendeje után abban a kellemes elégtételben volt részem, hogy a harcmezőre mehettem és megszemlélhettem azt a megszentelt és felejthetetlen helyet, a hol a régi vitézség újra föltámadott és a mely a hőstettek színhelye volt. Midőn koszorukat tettem az akkor elesett vitéz katonák sírjára, tanúságot tettem arról, hogy a mi szívünk mely hálával megőrzi örök emlékezetét azoknak, a kik kötelességük teljesítése közben életüket áldozták a haza nagyságáért és hogy e halottak neve halhatatlan fog maradni. Szilárdan bizom abban, hogy minden időben, a midőn erőnkre lesz szükségünk, méltóknak fogtok bizonyulni vitéz bajtársaitokhoz és mindig igyekezni fogtok arra, hogy a haza legvívóbb pajza és az én büszkeségem legyenek. Teljes szívemből kívánok nektek az ujév alkalmából még számos boldog esztendőt. *Károly*.

Francia katonai tervek.

Páris, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) *André* hadügyminiszter legközelebb törvényjavaslatot fog a kamara elé terjeszteni, a melynél fogva a miniszteri tanács hozzájárulásával lehetséges lesz oly tiszteket, a kiket nem hadbírói ítélet, hanem ugynevezett ánkét alapján megfosztottak rangjuktól, újra a hadseregbe beosztani.

Páris, jan. 14. Az *Echo de Paris* jelenti: *Saussier* tábornok azért mondott le a legfőbb haditanácsban való tagságáról, mert közte és a hadügyminiszter között nézeteltérés támadt a kétéves szolgálati idő tervezett meghosszabbítása miatt. *Saussier* ugyanis azt hiszi, hogy a kétéves szolgálat a franciaországi csapatoknál meghonosítható ugyan, de az algiri és tuniszi csapatoknál fönn kell tartani a három éves szolgálatot. *Saussier* ellenazte azt az ujra benyújtott törvényjavaslatot is, a melylyel meg akarják engedni, hogy újra fölvegyék a hadseregbe azokat a tiszteket, a kik büntetésképpen csak fél zsoldot kapnak. Ebben oly intézkedést lát, mely a fegyelmet meglazítja. Több ellenzéki lap azt írja, hogy ennek a törvényjavaslatnak az a célja, hogy lehetővé tegyék *Piquart* ezredes reaktiválását.

Páris, jan. 14. A *Temps* felhivatalos kommunikéje megjegyzi, hogy *Piquart* alezredes tényleg azok közé tartozik, a kik részesülhetnének ama törvényjavaslat jótéteményében, a mely a büntetésképp félfizetéssel elbocsátott tisztek ujjafölvételéről intézkedik.

A marokkói lázadás.

Madrid, jan. 14. *Ceuta*ból jelentik: *Tetuán*ból érkezett hírek azt mondják, hogy a város közelében lakó kabilok közt mozgalom mutatkozik. *Tetuán* lakossága serényen dolgozik a város falainak megerősítésén és e célra modern ágyukat várnak, a melyeket *Mohamed el Torres*z Tangerből fog küldeni. A tetuáni jelentések azt az aggodalmat fejezik ki, hogy ha a pretendens győzne, a kabilok rohammal bevehetnék a várost.

Berlin, jan. 14. (Saját tudósítónktól.) *Tanger*ből jelentik: Az osztrák-magyar követ megerősíti, hogy *Fez*ben a helyzet kétségbeesett. Fez